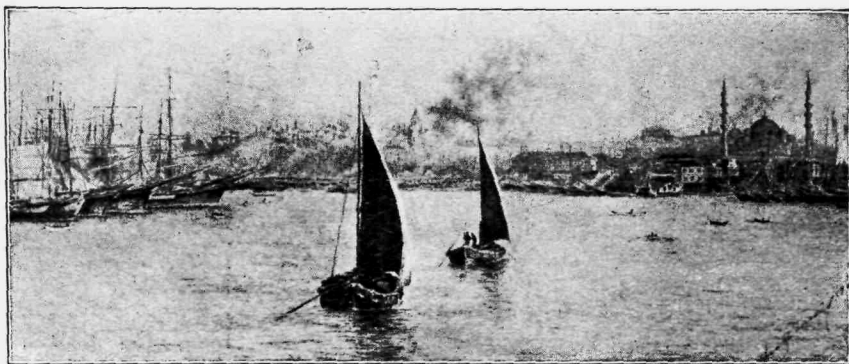




LINA GABUZZI

Ἀποψὲς τοῦ λιμένος Κωνσταντινουπόλεως

★ ΕΞΗΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ★

ΓΕΓΟΝΟΣ

Ὁ Μάξιμος Γκόρκυ, τοῦ ὁποίου μεταφράζομεν σήμερον, χάριν τῆς Πινακοθήκης, ἐν μικρόν, πλὴν χαρακτηριστικόν διήγημα, εἶναι μίᾱ ἀπὸ τὰς ἐκγραπτικωτέρας φουοιογνωμίας τῆς συγχρόνου ρωσσοικῆς φιλολογίας. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Νιονί-Νοβοροδ κατὰ τὸ ἔτος 1869. Οἱ γονεῖς του, πτωχοὶ καὶ ἄσημοι ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἀποθανόντες ἄφησαν, εἰς ἡλικίαν τριῶν ἐτῶν, ὄρφανόν τὸν Γκόρκυ, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ὑπῆρξεν ἀρκετὰ πολὺδακρυς καὶ περιπετειώδης. Ἀπὸ τῆς τρυφεροτέρας ἡλικίας ἐγνώρισε τὴν δυστυχίαν. Μόνος εἰς τὴν γῆν, χωρὶς γονεῖς, εὐρίσκειτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πάππου του, ἀνθρώπου σκληροῦ. Αἱ πρῶται του σπουδαὶ διεκόπησαν, σχεδὸν πρὶν ἀρχίσουν ἀκόμῃ, ἔνεκα ἀσθενείας. Ἐκτοτε ἠγωνίσθη τὸν σκληρὸν τῆς ὑπάρξεως ἀγῶνα. Ἐξήσκησε πλῆθος ταπεινῶν ἐπαγγελμάτων καὶ περιώδενος τῆς Ρωσσοίας τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις. Μόλις ἐνεαέτης ἦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς ὑποδηματοποιοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀπελέμφθη ὡς ἀνίκανος καὶ νωθρὸς περὶ τὴν ἐργασίαν. Κατόπιν ὑπηρετήσε ὡς βοηθὸς ἐνὸς μαγειροῦ, ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Βόλγα. Εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐκείνο τοῦ ἀτμοπλοίου ἔκαμε τὰς πρῶτας του γνωριμίας ὁ Γκόρκυ μὲ ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς. Ὁ ἀρχιμάγειρος, ὅστις ἠρέσκειτο νὰ περῇ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας του ἀναγινώσκων, ἐπέτρεψε εἰς τὸν Γκόρκυ νὰ ποιῇται χρῆσιν τῆς μικρᾶς βιβλιοθήκης του. Τὸ μικρόν μαγειρεῖον τοῦ ἀτμοπλοίου ὑπῆρξε δι' αὐτὸν τὸ Πανεπιστήμιον τῶν σπουδῶν του. Ἐκεῖ ἐτελεοποιήσεν ὅπως δῆποτε τὰς στοιχειώδεις γνώσεις του καὶ ἐκεῖ ῥοδάνθη ἐντὸς του τὸν σπινθῆρα τῆς τέχνης, ἐκεῖ ἠγάπησε τὴν φιλολογίαν εἰς τὴν ὁποίαν τοσοῦτον τώρα διατρέπει.

Ἐγνώρισε τοὺς ἀποκλήρους τῆς κοινωνίας καὶ ἔζησε, διὰ μίαν ἐποχὴν, τὴν ζωὴν των μέσα εἰς τὴν ἀθλιότητα, τὴν ὁποίαν ἀνεπαρόστησεν ὕστερον εἰς τὰ ἔργα του μὲ τῶσον ζωηρὰ χρώματα καὶ μὲ ὅλην τὴν φουοικὴν ἀλήθειαν.

Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως ἀπεπειράθη νὰ αὐτοκτονήσῃ.

Προικισμένος παρὰ τῆς φύσεως μὲ πνεῦμα παρατηρητικὸν ἀνέπτυξε τὴν ἰδιοφυίαν του, κατὰ τὴν ἀλήθειαν ζωὴν του, ἡ ὁλοῦτα ὑπῆρξε δι' αὐτὸν μίᾱ συνεχὲς μελέτη.

Εἰς τὰ ἔργα του διαφαίνεται μίᾱ ἰσχυρὰ πρωτοτυπία, ἕνας ρεαλισμὸς ἐξικνούμενος ἔστιν ὅτε μέχρι τοῦ φρικώδους. Εἶναι τεχνίτης μοναδικὸς εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ζωῆς τῶν πτωχῶν, τῆς ζωῆς τῶν ἀσέμων. Εἰς τὰ ἔργα του ἐπικρατεῖ μίᾱ εἰρωνικὴ φιλοσοφία. Ὁ ψυχολογικὸς φακὸς μὲ τὸν ὁποῖον βλέπει τοὺς ῥωαὺς του φαίνεται ὡς νὰ εἶναι ἐμποτισμένος μὲ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πεπρωμένου, μίᾱ ὑπεροχὴν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνει κάθε ἀσχημία

τῆς φύσεως καὶ κάθε στεῖρωσις τῶν ποταπῶν ψυχῶν. Ὅλαι σχεδὸν αἱ σκηναὶ τῶν ἔργων τοῦ Γκόρκυ διεκτραγωδοῦνται εἰς ἓνα στρόβιλον τοῦ μοιραίου, ὁ ὁποῖος συμπαράσχει τὰ ἀδύνατα πλάσματα. Ἡ περιγραφικὴ του δύναμις εἶναι βαθεῖα, ἀπλὴ καὶ ἰσχυρά. Εἰς τὰ ἔργα του δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε οὔτε ἡ ἐμπνευσις, οὔτε ἡ φαντασία· στηρίζονται ἀνεξαιρέτως ἐπὶ τοῦ βάθρου τῆς πραγματικότητος καὶ ἐκτυλίσσονται εἰς μίαν ὥραιν ἀλήθειαν.

Ποσόφορον γλώσσαν πρὸς μεταφράσιν τοῦ λαϊκοῦ τοῦτον διηγήματος, ἐνομούσαμεν μόνον τὴν δημοτικὴν.

Μ. Σ.



το ὄρομο τοῦ χωριοῦ, ἀνάμεσα ἀπὸ τὲς καλύβες, περνάει μίᾱ παράδοξη λιτανεῖα συντροφευμένη ἀπὸ ἄγριες φωνές.

Ἐνα πλῆθος ἀνθρώπων ἀκολουθεῖ ὀπίσω, ἀργά, σὰν ἓνα μεγάλο κύμα, καὶ ἐμπρὸς περγίνει ἓνα παληάλογο, λιγνὸ καὶ κουτσό, μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο ὡς τῇ γῇ.

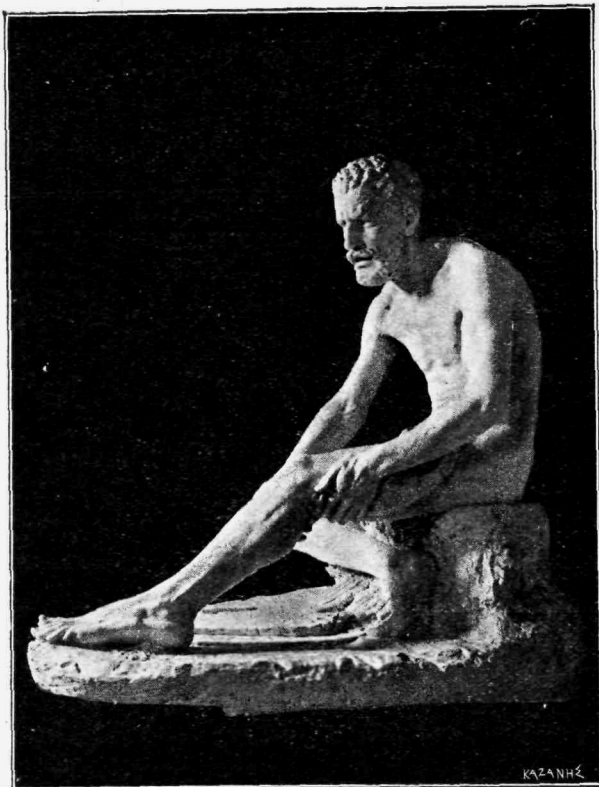
Ὅταν σηκώῃ τὸ προστίνό του πόδι, φαίνεται σὰν νὰ θέλῃ νὰ σύρῃ τὸ κεφάλι του στὸ γῶμα τοῦ ὄρομου, μὲ τόσο παράξενο τρόπο τὸ φέρνει πρὸς τὰ ψηλά· καὶ ὅταν χαμηλώῃ τὰ πσινά του, λιγίζει τὸ κορμί του, λὲς καὶ κάθε στιγμή θὰ πέσῃ κάτου.

Πίσω τὸ κάρρο καὶ στὸ πλάγι του εἶναι δεμένη μίᾱ γυναῖκα, μίᾱ μικρὴ γυναικοῦλα, κοπέλλα ἀκύμη. Εἶναι ὅλη γυμνή, δὲν φορεῖ κἀνένα ροῦχο.

Ἡ ἀλυσίδες τῆς σφίγγουν τὰ χεῖρα καὶ ἐκείνη ἀκολουθεῖ μὲ δυσκολία, ἀργά. Τὸ κεφάλι τῆς εἶναι γυρμένο πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἡ ξανθὴ τῆς πλεξίδα ἀνεμίζει ἐλεύθερην στὸν ἀγέρα.

Τὰ μάτια τῆς, μεγάλα μάτια, εἶναι γουρλωμένα, καὶ κυττᾶνε μακρυά, σὰν ἀποθλακωμένα, χωρὶς καμμίαν ἐκφρασι... Στὸ βλέμμα τῆς δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀνθρωπινό.

Ὅλο τῆς τὸ κορμί εἶναι σκεπασμένο ἀπὸ γαλανοκόκκινα σημάδια, καὶ ξερβιά, στὸ ἐπάνω



Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Φιλοκατήτης

μέρος τῶν βυζιῶν της, φαίνονται κάποιες μακρουλές πληγές, ποῦ ἀργορρέει τὸ αἷμα.

Ἐπάνω στὴν κοιλιά, στὸ μηρί, ἕως τὸ γόνα εἶναι συρμένη μιὰ γραμμὴ ματωμένη. Ὅλο της τὸ κορμὶ εἶναι σκονισμένο, καὶ μέσα ἀπὸ τὴ σκόνη παρουσιάζονται ἡ πληγές.

Ἡ δυστυχημένη ἔχει τὰ πόδια μικρὰ καὶ ἀχαμνὰ καὶ μὲ δυσκολία τὰ σέρνει, ὀπίσω ἀπὸ τὸ κάρρο, στὴ σκόνη τοῦ δρόμου.

Δὲν ἔμπορεῖ νὰ κρατηθῇ στὰ πόδια της, ποῦ κι' αὐτά, ὅπως τὸ κορμὶ της, εἶναι γεμῆτα ἀπὸ πληγές, καὶ γέρνει πότε στὰ δεξιά, πότε στὰ ζερβιά.

Κάθε τόσο κάνει ἓνα ἀπότομο κίνημα, ποῦ φαίνεται σὰν νὰ θέλῃ νὰ σωριασθῇ χάμω στὴ γῆ καὶ ν' ἀφήσῃ νὰ τὴν σέρνῃ ὀπίσω του τὸ κάρρο, δεμένην ἀπὸ τὰ χέρια.

Πάνω στὸ κάρρο στέκεται ἓνας χωριάτης ψηλός, χοντροδεμένος, μὲ ἄσπρο πουκάμισο. Φορεῖ ἓνα μαῦρο παληοκάπελο καὶ ὀλόγουρα περιχύνονται τὰ μαλλιά του, ξανθὰ καὶ λιγδωμένα.

Μὲ τὸ ἓνα χέρι βαστᾷ δυνατὰ τὰ λουριά, καὶ μὲ τὸ ἄλλο σφίγγει τὸ καμιτσά, καὶ χτυπᾷ μὲ δύναμι πότε τὰ πλευρά τοῦ ἀλόγου καὶ τότε τὴ μικρὴ γυναῖκα.

Στὰ μάτια του, ποῦ λές καὶ κολυμποῦνε στὸ αἷμα, ἀστράφτει ἓνας ἄγριος θορύβος,

καὶ εἶναι τόσο κόκκινα ποῦ δὲν μπορεῖς εὐκολὰ νὰ τὰ ξεχωρίσῃς ἀπὸ τὰ φρύδια του τὰ ξινθὰ.

Τὰ ἄσπρα μανίκια τοῦ πουκαμισοῦ του τὰ ἔχει ἀνασυρμένα ψηλά, ἔτσι, ποῦ φαίνονται τὰ χέρια του ἄλακτρα, ὅσο χοντρά καὶ νευρωμένα χέρια.

Κάπου-κάπου ἀνοίγει τὸ στόμα του, καὶ φαίνονται ὀυὶ σειρές ἄσπρα κοφτερά δοντια, γιὰ νὰ φωνάξῃ :

— Ὁμπρός... στρίγγλα ! Ὅσοσοῦμπρός ! Νά, μωρή, τί σὺ πρέπει ! Ἀλήθεια ἀδρέφι ;..

Καὶ πίσω ἀπὸ τὸ κάρρο, ποῦ εἶναι ἐκμένη ἡ γυναῖκα, κυματίζει τὸ πλῆθος, καὶ φωνάζει, οὐρλιάζει, σφυρίζει, γελᾷ, βλαστημᾷ, ὅπως θέλει ὁ καθένας.

Ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ γίνονται πλεῖο μανιακοί.

Τὰ παιδιὰ τρέχουν ὀμπρός στὴ γυναῖκα καὶ τῆς φωνάζουν σκυλόλογα καὶ τότες ὅλοι γελοῦν δυνατὰ, ποῦ σιεπάζεται καθὲς ἄλλη βουή καὶ ἀκούεσαι μοναχὰ τὸ καμιτσά, ποῦ σφυρίζει σὲ κάθε χτύπημα...

Ἡ γυναῖκα ἔχουν τὰ πρόσωπα ἐρεθισμένα καὶ τὰ μάτια ἀστραφτερά, ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι.

Οἱ χωριάτες φωνάζουν σ' ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ἑπάνω στὸ κάρρο σὰν γιὰ νὰ τοῦ δώσουν καρδιά, καὶ ἐκεῖνος, γυρίζοντας ὀπίσω, γέρνει καὶ τοὺς γελᾷ μὲ διάπλατο στόμα. Καὶ χτυπᾷ, χτυπᾷ ἀλύπητα στὸ κορμὶ τῆς μικρῆς γυναικούλας.

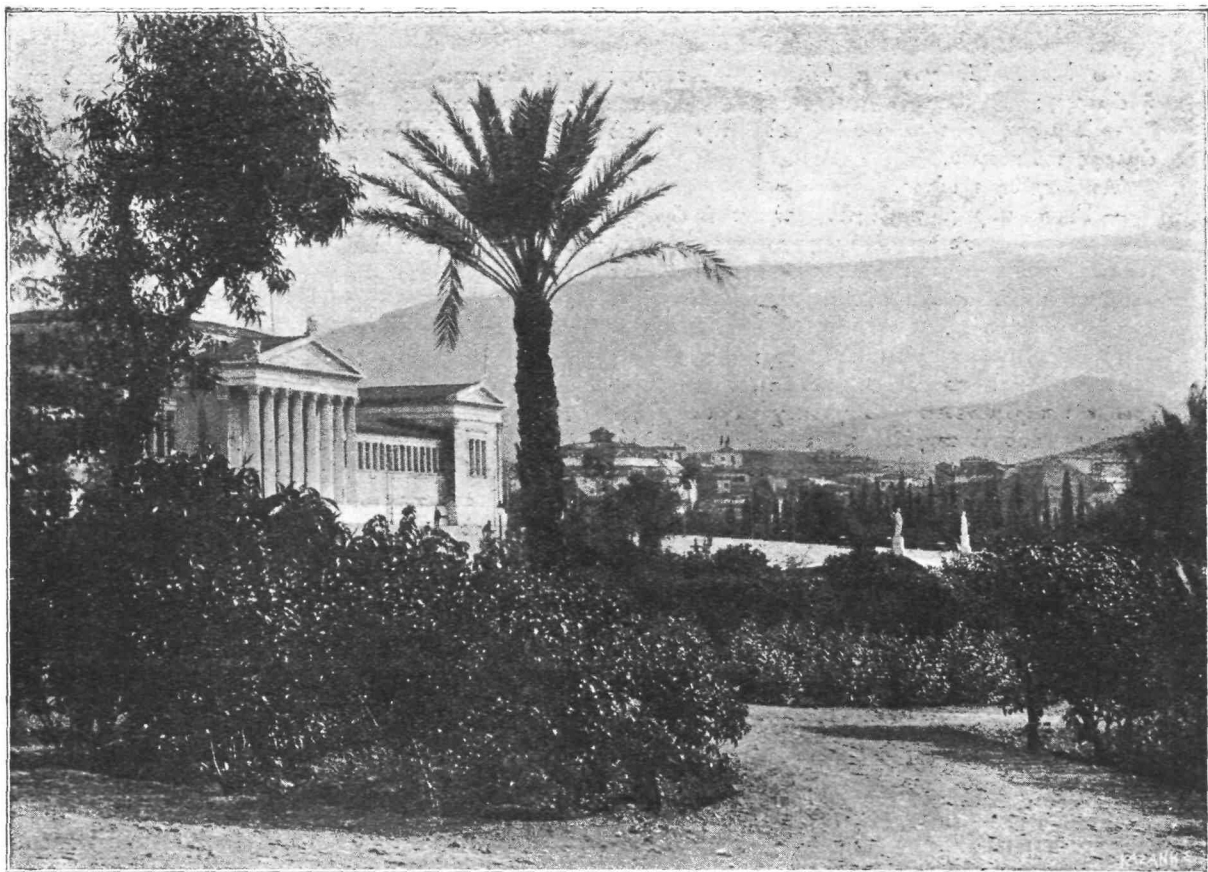
Τὸ καμιτσά εἶναι μακρὺ καὶ φτενὸ καὶ κουλουριάζεται δυνατὰ πότε στὲς πλάτες της, καὶ πότε στὰ μηριά. Τότε ἐκεῖνος τραβᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ δύναμι τὸ καμιτσά καὶ ἡ μικρὴ γυναῖκα φωνάζει καὶ κλαίει, ἀπλώνει τὰ χέρια της ψηλά καὶ πέφτει στὸ χῶμα... Τρέχουν ὅλοι κοντὰ της καὶ τὸ ἄλογο σταματᾷ γιὰ μιὰ στιγμὴ. Ὅστερα ἀρχίζει πάλι καὶ ἡ γυναικούλα τὸ ἀκολουθεῖ, μὲ ὅλο της τὸ κορμὶ ματωμένο, ὅπως πρῶτα.

Τὸ παληόλογο πηγαίνει ἀγάλη καὶ σαλεύει τὸ κεφάλι του τὸ δασύμαλλο, σὰν νὰ ἤθελε νὰ πῇ :

«Κυττάχτε, πόσο ἄσχημα ποῦ εἶναι νὰ εἶναι κανεὶς ζῶο ! Μὲ ἀναγκάζουν νὰ λάβω μέρος σὲ μιὰ ἀτιμία !...»

Κι' ὁ οὐρανὸς τοῦ μεσημεριοῦ εἶναι ὀλογάλανος καὶ λάμπει... οὔτε ἓνα συνεφάκι δὲν τὸν σκοτεινιάζει σὲ κανένα μέρος, καὶ ὁ ἥλιος σκορπίζει τὲς ἀχτίδες του πύρινες... σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Ὅτι ἔγραψα, δὲν εἶναι ἀλληγορικὴ διήγησις προσφύτου ἀγνώστου εἰς τὸν τόπον του, ἐκ-



Ἀποψὶς τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ζαππείου

διωχθέντος μακρὰν - ὄχι, εἰλικρινῶς ὄχι! -
Εἶναι ἓνα ἀληθινὸν γεγονὸς. Μὲ τοιοῦτον τρό-
πον τιμωροῦν οἱ ἄνθρωποι τὰς ἀπίστους γυ-
ναῖκας τῶν. Εἶναι μίαν εἰκὼν ζωῆς, μίαν εἰκὼν
ἐθίμων... Καὶ ἐγὼ εἶδα τὰ ἀνωτέρω κατὰ τὸν
μῆνα Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1891 εἰς τὸν τόπον
τῆς Ρωσσίας Kandytoulha διοικουμένου ἀπὸ
τὸν Chersson.

GORKY

Μετάφρασις ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ



ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΕΧΝΗΣ

Τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου καλλιτέχρον δὲν δεικνύει τὸν
ὀδῶντα τοῦ προσώπου του, καὶ τοὺς κόπους του... Εἶνε
τελειωμένον μόνον τὸ ἄρχιον

Ὑπάρχον τρεῖς κατηγορίαι καλλιτεχνῶν. Ἐκεῖνος ὅς-
τις ἐργάζεται, ἐκεῖνος ὅστις κοπιᾷ καὶ ἐκεῖνος ὅστις
σπεύδει μὲν, ἀλλὰ πάντοτε τελευταῖος μένει.

Ἐν ἀριστοτέχνῳ τέχνης πρὸς τὴν ἐμφανίζεσθαι ὅπως
τὸ ἄνθος εἰς τὸν ζωγράφον—τέλειον εἰς τὸν κάλυκά του
ὅπως καὶ εἰς τὸ ἀνοιγμὰ του χωρὶς κανένα λόγον νὰ ἐκ-
φράσῃ τὴν παρουσίαν του, χωρὶς καμμίαν ἀποστολὴν νὰ
ἐκπληρώσῃ. Μία χαρὰ διὰ τὸν καλλιτέχνην, ἓνα δειρο-
πόλημα διὰ τὸν φιλόανθρωπον, ἓν αἶνιγμα διὰ τὸν βοτανι-
κὸν καὶ ἓν αἰσθηματικὸν ἐπεισόδιον διὰ τὸν ποιητὴν.

Ο ὕψις

Η ΠΛΕΙΟ ΩΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ



ἸΑ γορὰ κι' ἓναν
καιρὸ εἶταν ἓνας βα-
σιλιάς, ποῦχε τρία
παιδιά καὶ τὰ καμά-
ρωνε καὶ τὰ τρία,
καὶ τόσο πολὺ τ'
ἀγκποῦσε, ποῦ δὲν
ῆξερε σὲ ποῖο ἀπὸ

τὰ τρία ν' ἀφήσῃ τὸ Βασίλειο του, καὶ σιέ-
πονταν νὰ τοὺς τὸ μοιράσῃ σὲ τρία μοιράδια.
Εἶχε κι' ἓνα περιβόλι κι' αὐτὸ τὸ περιβόλι εἶχε
μία χρυσομηλιά, πῶχανε χρυσόμηλα κι' ἓνα πη-
γάδι τρέβαθον καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ πηγάδι βρί-
σκονταν μία Λάμια, πῶδγαινε κάθε πρωί. ἔκοβε
ἀπὸ τὴ χρυσομηλιά ἓνα χρυσόμηλο καὶ ξανάμπαινε
πάλαι στὸ πηγάδι.

Μία μέρα παρουσιάζεται ὁ πρῶτος γιὸς τοῦ
Βασιλιά καὶ τοῦ λέει:

— Πατέρα μου Βασιλιά, ἦρθα νὰ παρακαλέσω...

Καὶ ντρέπονταν νὰ πῇ παρακάτω.

— Τί θέλεις, παιδί μου! (Τὸν ρώτησε ὁ Βασι-
λιάς). Πέ μου το καὶ θὰ γένη.

— Θέλω... πατέρα μου, νά... μέ... παντρέψης!

— Ἀκούς ἐκεῖ, λέει, παιδί μου! Νὰ σὲ παν-